GUDRĀ AUGSME

Zivju Lapa

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

Nr. 3 (45) 2019. g. septembris

ŠAJĀ NUMURĀ:

Skaidrojumi par mencas zvejas lieguma īstenošanu 2

Palielināsies uzņēmuma konkurētspēja un izaugsmes iespējas 3

Pāvilostas zvejnieks izveido virtuālo zivju tirgu. 4

Ēdīsim Latvijas zivis! 6

Reņģes dzidrajā želejā. 7

Aktuālās projektu kārtas 8

AKTUALITĀTE

PAR PROJEKTU "ĒDĪSIM LATVIJAS ZIVIS!" – 6./7. LPP.

Foto: Iveta Tomsone

AICINĀM ZIVSAIMNIEKUS PIEDALĪTIES DARBA GRUPĀS!

Zemkopības ministrija aicina visus ieinteresētos zivsaimniecības nozares pārstāvjus piedalīties vairākās darba grupās.

Tās tiks organizētas atsevišķi katram zivsaimniecības sektoram, lai informētu par Rīcības programmas zivsaimniecības attīstībai 2021.–2027. gadam izstrādes procesu, pārrunātu SVID analīzi un identificētu vajadzības Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda atbalstam nākamajā plānošanas periodā.

Darba grupas/prezentācijas nosaukums un ieplānotie datumi:

17. septembris (ZM 2. stāva zāle) – Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda (2021.-2027.) atbalsts **zvejniecībai**.

30. septembris (ZM 3. stāva zāle) – Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda (2021.-2027.) atbalsts **akvakultūrai**.

2. oktobris (ZM 3. stāva zāle) – Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda (2021.-2027.) atbalsts **zvejas un akvakultūras produktu apstrādei**.

8. oktobris (ZM 3. stāva zāle) – Eiropas Jūrlietu, zivsaimniecības un akvakultūras fonda (2021.-2027.) atbalsts sabiedrības virzītas vietējās attīstības īstenošanai **zivsaimniecībai nozīmīgajās teritorijās**. ZL

NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds

ZIVSAIMNIECĪBAS TĪKLS

Zivju Lapa
Nr. 3 (45) 2019. g. septembris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

ZVEJAS IESPĒJAS

SKAIDROJUMI PAR MENCAS ZVEJAS LIEGUMA ĪSTENOŠANU

Zemkopības ministrija informē, ka š. g. 22. jūlijā Eiropas Komisija pieņēma Komisijas īstenošanas regulu (ES) 2019/1248, ar to nosakot pasākumus ar mērķi samazināt nopietnu apdraudējumu mencas (*Gadus morhua*) Baltijas jūras austrumdaļas krājuma saglabāšanai. Regula stājās spēkā 24. jūlijā un tā darbojas līdz š. g. 31. decembrim.

Regulā paredzēta specializētas mencu zvejas slēgšana Baltijas jūras 24.–26. apakšrajonā ar atsevišķiem izņēmumiem attiecībā uz piekrastes zveju. Daļa Latvijas piekrastes ūdeņu ietilpst Baltijas jūras 26. apakšrajonā (Nīcas un Rucavas pagastam, kā arī daļai no Liepājai pieguļošie ūdeņi).

Tālākā informācija attiecas uz zvejas lieguma izņēmumiem, kas skar šos ūdeņus. Uz Ziemeļiem no Liepājas Baltijas jūrai pieguļošo pārējo Latvijas pašvaldību piekrastes ūdeņos mencu zveja ar regulu netiek ierobežota. Tāpat ar regulu Baltijas jūras 26. apakšrajonā un citos Latvijas piekrastes ūdeņos netiek ierobežota atpūtas zveja (makšķerēšana un pašpatēriņa zveja), kurā var tikt iegūta menca. Šajā gadījumā mencu ieguves nosacījumus regulē attiecīgie Latvijas normatīvie akti.

Regulā pieļaujamā mencu piezveja

Regulas 2. panta 4. punkts paredz izņēmumus, kuri pieļauj mencu piezveju:

a) Zvejas kuģiem (neatkarīgi no to izmērā), kas ar traļiem, dāņu vadiem vai tiem līdzīgiem zvejas rīkiem, kuru linuma acs izmērs nepārsniedz 45 mm, zvejo 24., 25. un 26. apakšrajonā;

b) Zvejas kuģiem, kuru lielākais garums ir mazāks nekā 12 metri un kuri ar žaunu tīkliem, iepinējtīkliem vai vairāksienu tīkliem, vai grunts āķu rindām, āķu jedām (izņemot dreifējošas āķu jedas), rokas āķu rindām un džiga aprīkojumu vai līdzīgiem pasīviem zvejas rīkiem zvejo 25.–26. apakšrajonā.

Ministrija vērš uzmanību uz to, ka atbilstoši regulas 2. panta 5. un 6. punktam zvejas kuģiem, kuru lielākais garums ir mazāks nekā 12 metri un kuriem atļauta mencu piezveja, ir jāatbilst sekojošām prasībām:

a) Kuģi nodrošina, ka to zvejas darbības var uzraudzīt jebkurā laikā. Šo kuģu gūtās mencas nejauša piezveja neveido vairāk kā 10% no visu jūras bioloģisko resursu kopējās nozvejas (dzīvsvars), ko izkrauj pēc katra zvejas reisa;

b) Atkāpe attiecas tikai uz tiem zvejas kuģiem, kuri laikposmā no 2018. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 30. jūnijam ir reģistrējuši mencas nozvejas. Pārējiem kuģiem piezveja nav atļauta.

Lai nodrošinātu regulas prasību izpildi, ņemot vērā EK pārstāvju ministrijai sniegtos skaidrojumus un Valsts vides dienesta atbildīgo amatpersonu viedokli saistībā ar zvejas kontroles nodrošināšanu, ministrija informē par sekojošo.

Skaidrojums par atļauto 10% mencu piezveju

Ministrija skaidro, ka piekrastes zvejniekiem piezvejā ir atļauts paturēt mencas tikai tad, ja laikposmā no 2018. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 30. jūnijam tie ir reģistrējuši mencas nozvejas. Pretējā gadījumā mencu piezveja nav atļauta.

Gadījumā, ja mencas piezveja pārsniedz 10%, tad jebkurš mencu daudzums virs šī robežlīmeņa ir atlaižams atpakaļ jūrā, jo uz šo mencu neattieksies obligātā izkraušanas pienākuma prasība. Kopējās zivsaimniecības politikas regulas 15. panta 4. daļas a) punkts nosaka, ka nozvejas izkraušanas pienākumu nepiemēro sugām, kuru zveja ir aizliegta. Ar regulu noteiktie mencu krājumu aizsardzības ārkārtas pasākumi iedarbina šo izņēmumu.

Uzmanību! Izņēmumi attiecībā uz atļauto 10% mencas piezveju attiecas tikai uz tiem zvejniekiem, kuri atbilst regulas nosacījumiem par iepriekš (2018. un 2019. gadā) reģistrētām mencu nozvejām, kā arī ievēro šī skaidrojuma 2. punktā noteikto zvejas darbību ziņošanas kārtību. Savukārt zvejnieki, kuriem 2018.– 2019. gadā nav reģistrētas mencas nozvejas, mencas piezveja nav atļauta.

Skaidrojums par regulas prasību par kuģu zvejas darbību uzraudzību jebkurā laikā

Piekrastes zvejnieki, kuri zvejo 26. apakšrajonā un kuriem laikposmā no 2018. gada 1. janvāra līdz 2019. gada 30. jūnijam ir reģistrētas mencas nozvejas, izmanto mobilos (sms) saziņas līdzekļus, lai Valsts vides dienestam līdz regulā noteiktā mencu zvejas ierobežojumu termiņa beigām – 2019. gada 31. decembrim – nosūtītu šādu informāciju:

- Ziņojumu par plānoto iziešanas jūrā laiku un kuģa (laivas) nosaukumu vai reģistrācijas numuru, ar kuru plāno zvejot (ziņojumu nosūta/iesniedz pirms iziešanas jūrā);
- Iepriekšējo paziņojumu par paredzamo ienākšanas laiku zivju izkraušanas vietā, sniedzot informāciju atbilstoši MK 2017. gada 2. maija noteikumu Nr. 296 “Noteikumi par rūpniecisko zveju teritoriālajos ūdeņos un ekonomiskās zonas ūdeņos” 5. pielikuma ziņojuma saturam (iesniedz vismaz 2 stundas pirms plānotās izkraušanas uzsākšanas, savukārt, ja zvejas rajons atrodas tuvāk un minēto prasību par iepriekšējā paziņojuma laiku nevar nodrošināt, zvejnieks iepriekšējo paziņojumu iesniedz nekavējoties pēc zvejas darbības pabeigšanas).

Ja šīs kuģa zvejas darbību uzraudzības prasības netiek īstenotas, tad regula nepieļauj kuģa, kura darbību nevar uzraudzīt jebkurā laikā, zveju 26. apakšrajonā, kurā, kā izņēmums ir atļauta 10% mencu piezveja.

Regulas Nr. 2019/1248 teksts pieejams šeit: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?qid=1565604713455&uri=CELEX:32019R1248 ZL

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov.,
LV-3018, tālr. 63050220, admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS

Zivju Lapa
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS Nr. 3 (45) 2019. g. septembris

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS

MĀJRAŽOŠANA

PALIELINĀSIES UZŅĒMUMA KONKURĒTSPĒJA UN IZAUGSMES IESPĒJAS

Augusta sākumā vietējās rīcības grupas (VRG) "Jūrkante" valdes priekšsēdētāja Dzintra Eizenberga ar prieku informēja, ka biedrība apstiprinājusi mājražotāja Armanda Belasika projektu zivju pārstrādei "Esošās kūpinātavas ražošanas telpas paplašināšana (būvniecība) ar aprīkojumu", un tagad viņam priekšā nopietns darbs – jāgatavo būvniecības projekts un jāķeras pie nodomu īstenošanas praksē.

Armands Belasiks ir gatavs veltīt visu savu enerģiju, lai nākamajā gadā Salacgrīvas novadā būtu jauna un mūsdienīga zivju pārstrādes vieta

Tikāmies ar uzņēmīgo vīru, lai noskaidrotu viņa labos nodomus un padalītos ar tiem "Zivju Lapā". Armands Belasiks atrada laiku saspringtajā darba grafikā un labprāt atbildēja uz jautājumiem.

– Kāds bija ceļš līdz šim projektam?

– Ražošanas uzņēmums mājas apstākļos tika izveidots Salacgrīvas novadā 2015. gadā, reģistrējoties Pārtikas un veterinārajā dienestā (PVD), un patlaban pilnībā atbilst normatīvo aktu prasībām, kas reglamentē pārtikas apriti. Mājražošanas uzņēmums tirgo svaigās zivis, atbalstot arī vietējos piekrastes zvejniekus, veic to pārstrādi un gatavās produkcijas realizāciju. Savas darbības gaitas uzsāku ar ideju, ka pilsētā ir nepieciešama zivju tirdzniecības vieta, kas spētu ne tikai piedāvāt svaigu un garšīgu produkciju, bet arī popularizētu Salacgrīvas vārdu, kā arī veicinātu jaunu darba vietu izveidi. Ar šo vīziju par saviem iekrātajiem līdzekļiem tika iekārtota kūpinātava un atvērta zivju tirdzniecības vieta – Zivju kiosks, kurš joprojām darbojas un nodrošina vienu darbavietu. Attīstot uzņēmējdarbību, saskārāmies ar vajadzību paplašināt ražošanas telpas un aprīkot tās ar inovatīvām un videi ekoloģiski draudzīgām tehnoloģijām, lai mazinātu sezonalitātes ietekmi un arī ietekmi uz vidi. Tika pieņemts lēmums ierīkot aukstās kūpināšanas cehu, jo šī inovācija vēl nav pieejama mūsu reģionā.

– Ko paredzēts veikt projekta ietvaros un kāds būs ieguvums?

– Tiks pārbūvēta saimniecības ēka ar mērķi izveidot auksto kūpinātavu, kuras darbības pamatā būs dūmu ģenerators, kas darbosies, kā kurināmo izmantojot skaidas, tādējādi samazinot CO_2 izmešus un piedāvājot VRG reģionam mūsdienīgu un dabai draudzīgu kūpināšanas metodi. Pašreiz te nav pieejamas zivis, kuras būtu kūpinātas pēc šīs metodes un kuru apstrāde atbilstu PVD normām. Tirdzniecības vieta, kurā būtu pieejama šī produkcija, atrodas stratēģiski nozīmīgā vietā – Salacgrīvas pilsētas centrā, un to apmeklē gan vietējie iedzīvotāji, gan tūristi, popularizējot Salacgrīvas vārdu Latvijā un arī ārpus tās. Īstenojot šo projektu, būs iespēja attīstīt produktu līniju ar modernizētām iekārtām, kas ļaus uzglabāt produkciju – zivis – visa gada garumā, mazinot sezonalitātes ietekmi uz zivju pārstrādes sektoru. Uzņēmuma konkurētspēja un izaugsmes iespējas palielināsies, tiks saglabāta esošā darba vieta. Saražotās produkcijas tirgus tiek plānots gan VRG teritorijā, gan citās lielās pilsētās Latvijā, uz kurām pilotprojektā jau tiek organizēta saražotās produkcijas piegāde un tirdzniecība. Projekta realizācija padarītu ražošanas uzņēmumu atšķirīgu no jau esošiem ar produkcijas klāstu, kūpināšanas metodi un tirdzniecības daudzveidību. Būtiski ir arī tas, ka mājražošanas uzņēmums iepērk izejvielas no vietējiem zvejniekiem, veicinot piekrastes zvejniecības attīstību.

– Kādas paredzamas grūtības un kādas ir pozitīvākās lietas projekta īstenošanā?

– Sākšu ar pozitīvo – Lauku atbalsta dienests piekrita manam lūgumam finansējumu izmaksāt pa daļām atbilstoši būvprojektam, nevis pašās projekta īstenošanas beigās. Tas būtiski uzlabos uzņēmuma naudas plūsmu, tikai nepieciešamības gadījumā tiks piesaistīts bankas kredīts. Savukārt grūtākais ir tas, ka man jāsakoncentrē visi resursi, lai iekļautos laika grafikā ar būvprojekta izstrādi, jo projektētāji, atšķirībā no celtniekiem, ir grūtāk sameklējami augstās noslodzes dēļ. Taču esmu gatavs veltīt tam visu savu enerģiju, lai nākamajā gadā Salacgrīvas novadā būtu jauna un mūsdienīga zivju pārstrādes vieta! ZL

Jānis KRAVALIS,
Carnikavas novada piekrastes teritoriju attīstības konsultants
e-pasts: janis.kravalis@llkc.lv
tālr. 27763321

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov.,
LV-3018, tālr. 63050220, admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

Zivju Lapa
Nr. 3 (45) 2019. g. septembris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

UZŅĒMĒJDARBĪBA

PĀVILOSTAS ZVEJNIEKS IZVEIDO VIRTUĀLO ZIVJU TIRGU

Pāvilostā nodarbojas pieci komerczvejnieki, tajā skaitā SIA "AJA 3", kuru jau četrus gadus vada jaunais uzņēmējs Edgars Eduards Kristapsons.

Foto: M. Kurčanova

Jaunais uzņēmējs Edgars Eduards Kristapsons

Edgars ir entuziasma, ideju un apņēmības pilns. Viņš saredz nākotni zivsaimniecības jomā Latvijā un Pāvilostā. Finanšu piesaistei 2017. gadā Edgars īstenoja projektu "Specializētā transporta iegāde, kurš aprīkots ar aukstuma kameru, zivju produkcijas pārvadāšanai", kura mērķis ir radīt pievienoto vērtību "AJA 3" zivsaimniecības produktiem to piegādes posmā, tādējādi nodrošinot uzņēmuma apgrozījuma pieaugumu. Projekts veiksmīgi īstenots, bet nolemts pie tā neapstāties. Jau 2018. gadā tapa jauna ideja projektam "Virtuālais zivju tirgus", kura mērķis ir attīstīt jaunu pakalpojumu – svaigu zivju un to izstrādājumu interneta veikalu, izveidojot atbilstošu tīmekļa vietni.

Pirmsākumi

Edgars atklāj, ka saistība ar zvejniecību un zivīm sākās pavisam nejauši, kad 2012. gadā vecāka gadagājuma Pāvilostas zvejniekiem Arnoldam un Romānam, zvejojot uz kuģīša "Breksis", bija vajadzīgas palīdzīgas rokas. Viņš ticis uzrunāts doties līdz zvejā, kam arī ātri piekritis, lai gan pieredze un saprašana par zvejniecību nebijusi nekāda. Bet izaicinājums bijis liels. Tā visu vasaru Edgars pavadīja, ar kuģi "Breksi" dodoties zvejā. Jau 2013. gadā kuģa īpašnieks Arnolds veselības problēmu dēļ bija nolēmis beigt zveju un "Breksi" nodot sagriešanai. Edgars daudz nedomāja un atpirka kuģi, ar kuru jau pats kā kuģa īpašnieks un kapteinis vēl ilgu laiku zvejoja Baltijas jūrā pie Pāvilostas krastiem. 2014. gadā Edgars iestājās Latvijas Jūras akadēmijā Rīgā, kuru veiksmīgi pabeidza.

Idejas īsteno ar projektu palīdzību

Edgars atzīst, ka projekti ir lieliska iespēja, lai attīstītu savu uzņēmumu un īstenotu idejas. Arī savā uzņēmumā sākotnēji zivis tikušas zvejotas un pārdotas uzpircējiem. Bet, redzot to, ka

zveju kvotas tiek samazinātās un zivju resursi ar katru gadu sarūk, Edgars sapratis, ka nozvejotai zivij jārada augsta pievienotā vērtība. Sākotnēji loms ticis piedāvāts draugu restorānam Rīgā, vēlāk pieaudzis restorānu skaits, kas vēlējušies savā ēdienkartē iekļaut svaigas un kvalitatīvas Baltijas jūras zivis. Ar laiku pircēju lokam pievienojušās arī privātpersonas, kas vēlējušās iegādāties Pāvilostā zvejotās zivis. Saprotot, ka apzvanīt visus klientus un pieņemt pasūtījumus ir laikietilpīgs process, nācies domāt ko progresīvāku. Tas devis Edgaram impulsu veidot ko līdzīgu internetveikalam, tādējādi piesaistot papildus privātos klientus un pilnībā nokomplektējos transportu ar sazvejoto lomu, kas attiecīgi arī samazina izdevumus par produkcijas nogādāšanu uz Rīgu.

Pateicoties vietējās rīcības grupas – biedrības "Liepājas rajona partnerība" 2018. gada sākumā izsludinātā Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) projektu konkursa "Atbalsts zivsaimniecības nozares attīstībai un uzņēmējdarbības dažādošanai piekrastē" 4. kārtai, ticis atbalstīts un 2018. gada novembrī īstenots projekts "Virtuālais zivju tirgus". Projektā izvirzītais mērķis: attīstīt jaunu pakalpojumu – svaigu zivju un to izstrādājumu interneta veikalu un radīt pievienoto vērtību zivsaimniecības produktiem to piegādes posmā, iegādājoties specializēto transportu – ir īstenots, taču jāatzīst, ka, reāli darbojoties ar interneta vietni www.labsirdigazive.lv, bijis nepieciešams veikt dažādus uzlabojumus, ko iepriekš nav varēts paredzēt. Patlaban interneta vietne tiek uzlabota, lai ātrāk un ērtāk sasniegtu savus klientus, apziņotu par jaunumiem un aktualitātēm, un paplašinātu klientu loku.

Virtuālais zivju tirgus atvieglo saziņu ar klientiem, kuri nereti lūguši, lai privāti tiktu sazvanīti un informēti par sazvejoto lomu. Edgars saka: "To fiziski nevarēju paveikt. Izveidotā mājaslapa dod iespēju klientam apskatīt piedāvājumu, pasūtīt, veikt tūlītēju apmaksu. Man atliek vien pasūtījumu sapakot, noformēt un nogādāt klientam."

Savukārt, runājot par specializētā transporta iegādi projekta ietvaros, Edgars atzīst, ka bez transporta iegādes pamatideju – virtuālo zivju tirgu – nebūtu iespējams realizēt. "Ko līdz pasūtījumi,

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov.,
LV-3018, tālr. 63050220, admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv
WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS

ja nevari tos piegādāt," saka Edgars. Projekta nosacījumi par autotransporta iegādi bijuši ļoti labi. Mašīna iegādāta ar 70% atbalstu no projekta, kas ir vērā ņemams finansiālais atspaids jaunam uzņēmējam. Edgars piebilst: "Šo iespēju iesaku izmantot ikvienam uzņēmējam. Automašīnas iegāde bija lielākais ieguvums no visa projekta."

Vietnē www.labsirdigazive.lv par uzņēmumu teikts: "Esam uzņēmums no Pāvilostas, un mēs zvejojam Kurzemes piekrastē un iekšējos ūdeņos. Ikdienā mūsu zvejas laivas bāzējas Pāvilostas ostā un zvejo tās piekrastes teritorijā. Pāvilostas osta ir moderni aprīkota zvejas osta, kurā izveidotas lielas, ietilpības aukstuma kameras un uzstādīti ledus ģeneratori, kas ļauj mūsu nozvejoto produkciju nogādāt līdz patērētājam visaugstākajā kvalitātē. Mūsu galvenā pamatvērtība ir strādāt ar svaigu, Latvijas ūdeņos zvejotu un audzētu zivi un piegādāt to mūsu klientiem. Svaigas un tieši no zvejniekiem." Arī pats Edgars vairākkārt uzsver, ka pamatvērtībai – svaigai zivij – viņš stingri pieturas. Lai zivs nezaudētu kvalitāti, tā ilgākais divu dienu laikā ir jārealizē.

Jaunais starp savējiem

Taujāts par to, kā Edgars jūtas kā jaunais starp Pāvilostas vecajiem zvejniekiem, un vai vispār ir viegli iesākt strādāt zvejniecības jomā Latvijā, Edgars atbild: "Pirmkārt, zvejniecībā lielu lomu nosaka tas, par kādu cenu izdodas savu lomu pārdot. Ir zvejnieki, kuri paši sazvejoto pārdod tieši klientam, tādējādi uzliekot lielāku cenu, bet ir arī tādi, kas ir starpnieki – pārpircēji. Viņiem peļņas procents ir mazāks, bet apjomi lielāki. Otrkārt, svarīgi ir arī dibināt kontaktus. Šeit ļoti labi palīdz LLKC organizētie pieredzes apmaiņas braucieni, semināri un mācības. Tiekoties ar savas nozares pārstāvjiem – zvejniekiem vai uzņēmējiem, tiek risinātas ne tikai kopējas problēmas, bet arī dibināti cieši kontakti. Tas ir liels ieguvums." Edgaram cieši kontakti nodibinājušies ar Kolkas, Saulkrastu un Kuivižu zvejniekiem. "Ja vēja dēļ izpaliek loms Pāvilostā, Baltijas jūrā, tad tas noteikti būs Kolkā jeb Rīgas jūras līcī. Kooperējoties ar citiem zvejniekiem, ir iespēja visu sezonu klientu nodrošināt ar svaigu zivi," saka Edgars. Viņš arī atzīst, ka pieredzes apmaiņas braucienos, viesojoties gan Igaunijā, gan Somijā, gan Polijā, ir novērojis, ka zvejniecības jomā ļoti daudz ko var panākt, ja zvejnieki kooperējas un veido biedrības. Edgars ir pārliecināts, ka ar laiku arī Latvijas zvejnieki pie tā nonāks.

Nākotnē tikai uz attīstību

Pavisam nesen pirmo reizi iemēģināta roka arī Latvijā izslavētajā Kalnciema tirdziņā Rīgā. Neskatoties uz dažādām grūtībām, lai zivi varētu piedāvāt gana atdzesētu un arī pēc skata apetītlīgu, zivs tirgošana gājusi labi. Vien pārsteidzis tas, ka lielāko daļu zivju pircējam nācies izfilēt turpat uz vietas. "Mūsdienās pircējs vairs nevēlas vai nav iespējas pašam mājās ķidāt zivis un tās pēc tam pagatavot. Varbūt arī nemaz nemāk," stāsta Edgars. "Straujajā dzīves ritmā, it sevišķi dzīvojot Rīgā, tik vien laika pietiek kā nopirkt zivi, uzmest uz pannas un apēst. Kur vēl domāt par iztīrīšanu un pārpalikumu izmešanu." Tāpēc kā vienu no nākotnes plāniem Edgars min zivs apstrādes tehnikas iegādi, piemēram, zivs filetēšanas iekārtu. Tāpat, viesojoties citu valstu zivju pārstrādes uzņēmumos, patikusi ideja par produkcijas apstrādi tā, lai nepaliktu pārpalikumu. "Zivi varētu filetēt, bet visu pārējo pārpalikumu (asakas, galvas) fasēt vakuuma maisiņos, sasaldēt, izveidot zupu sagataves vai maisījumus," piebilst Edgars. Zivs filetēšanas iekārtu iegādāšanās un apstrādes telpu būve vai gatavu konteineru iegāde varētu būt nākamā projekta mērķis. Edgars arī piebilst, ka iesaka ikvienam izmantot ES struktūrfondu līdzekļus un rakstīt projektus. Tas palīdz ātrāk attīstīties.

Edgars stāsta, ka ar zivi var darīt daudz ko, tādējādi radot pievienoto vērtību. Lai gan daudzviet var dzirdēt zvejnieku sūkstīšanos par maziem lomiem un kvotu samazināšanu, Edgars tam nepiekrīt: "Sen jau vairs nav tie laiki, kad pietika ar zivs pārdošanu. Samazinoties zivs apjomiem, ir jādomā par pievienotās vērtības celšanu. Jācenšas nopelnīt uz to mazumiņu, zivi apstrādājot un veidojot jau kā jaunu produktu."

Edgars piebilst: "Aprunājoties ar klientiem, var noskaidrot, kas viņiem nepieciešams. Vieniem vajag zivs filejas jau garšvielās, lai klientam atliek vien pagatavot. Šobrīd ļoti populāra ir kustība "Zero-waste", kur cilvēki ļoti skatās, lai produkts būtu draudzīgs dabai un pēc iespējas samazinātu atkritumu veidošanos." Tāpēc par vienu no nākotnes izaicinājumiem Edgars min to, ka vajadzētu radīt tādu iepakojumu, kas ļautu zivi pārvadāt lielos attālumos, nebaidoties par kvalitāti, bet vienlaikus iepakojums būtu otrreiz pārstrādājams vai izmantojams.

Runājot par nākotnes plāniem un iespējām, Edgars atzīst, ka ļoti priecātos, ja Latvijā un arī Pāvilostā zvejnieki iemācītos kooperēties, nevis cīnītos katrs par sevi: "Es varu uzslavēt Kolkas zvejniekus, kuri kooperējoties ir uzcēluši lielu kūpinātavu, iegādājušies ģeneratoru un vairākus autobusus." Jau citur Eiropā var redzēt, cik daudz savā attīstībā un tiesību aizstāvībā ir panākušas zvejnieku biedrības vai kooperatīvi. "Sen jau viens nav karotājs! Jānāk kopā ar idejām un kopīgi tās jāīsteno. Pie mums tālāk par runāšanu neesam tikuši. Bet ticu, ka nākotnē viss ir iespējams!" piebilst Edgars, kurš sapņo, ka reiz arī Pāvilostā zvejnieki kooperēsies un darbosies ar vienu – Pāvilostas zīmolu! ZL

Santa Ansone, LLKC lauku attīstības/zivsaimniecības konsultante

Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kartes var iegādāties internetā: makskeresanaskarte.lv.

Izplatītājs: Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, tālr. 29460886.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov.,
LV-3018, tālr. 63050220, admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

Zivju Lapa
Nr. 3 (45) 2019. g. septembris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

VIETĒJĀS RĪCĪBAS GRUPAS

ĒDĪSIM LATVIJAS ZIVIS!

Projektā "Ēdīsim Latvijas zivis!" 10 līdz 15 gadus veci piejūras novadu jaunieši trīs nometnēs un vairākās meistarklasēs izzināja zivsaimniecību, tikās ar zvejniekiem, brauca jūrā, spēlēja spēles un sadraudzējās, izmēģināja roku, apstrādājot zivis, gatavojot ēdienus un tos arī nobaudot!

Biedrības "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija" (Dundagas un Ventspils novads), "Partnerība laukiem un jūrai" (Engures novads) un "Jūrkante" (Salacgrīvas novads) no 2018. gada aprīļa līdz 2019. gada augustam īstenoja Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (EJZF) sadarbības projektu "Ēdīsim Latvijas zivis!" Projekta dalībnieki visu, kas saistās ar zivīm, zvejošanu un jūru, itin kā atklāja no jauna, un kāds jaunietis dažādo arodu klāstā varbūt atradīs arī sev piemērotu nodarbi nākotnē.

Nometnes un meistarklases

Trīs nometnes pulcēja 45 jauniešus, katra – pa 15 no Engures, Lapmežciema, Ķesterciema, Ainažiem, Salacgrīvas, Liepupes un Tārgales.

Nometnē "Mazirbes bute" dalībnieki iepazina butes (plekstes) zveju un kūpināšanu Ziemeļkurzemē. Kolkā piekrastes zvejnieks Andris Laukšteins pastāstīja, ka Baltijas jūrā sastopamas trīs butes sugas, bet izplatītākā ir plekste. Tās Ziemeļkurzemē izsenis ir vietējo iedzīvotāju iztikas avots un tirgus prece. Tā kā šajā krastā nav ostas, zvejnieki laivas jūrā ievelk un izvelk ar traktoru. Nometnes laikā lija tik spēcīgs lietus un pūta tik spēcīgs vējš, ka šķita jau – butes iepazīt izdosies tīri teorētiski. Tomēr pēdējā dienā izdevās nozvejot puskasti ar plakanajām zivīm, un varēja doties pie Andra Antmaņa Pitragā, ilggadēja kūpinātāja. Uzklausījuši pamācības, dūšīgākie bērni ķidāja butes un lika tās sālījumā. Pēc tam nokūpinātās butes visi varēja pagaršot un tās bijušas ļoti garšīgas.

Nometnē "Zutiņš (Salacgrīvas nēģis)" tika iepazīti nēģi, kas zinātniskā lūkojumā gan nav godājami par zivi, bet ko pavisam noteikti zvejo. Ikvienam interesentam neizmirstama ir tikšanās ar Salacas nēģu karali Aleksandru Rozenšteinu. No pieredzējuša zvejnieka bērni uzzināja, ka nēģim ir trešā acs, līdzīga kā GPS, kas tētiem un mammām palīdz ar auto aizbraukt uz svešu vietu, un ka nēģi nārsto tikai reizi mūžā. Visi varēja izstaigāties pa taci, bet zēni lūkoja pacilāt kurķi, smago veseri, ar kura palīdzību upes gultnē iedzen tača balstus, – tas katru gadu jābūvē no jauna. Aleksandra krāsainajā stāstījumā patiesību reizēm izpušķo izdoma, tā projekta komanda "uzzināja", ka nēģu iztaisnošanai tiem pēc noķeršanas iebarojot spageti makaronus... Biedrības "Tūjaskrasts" vadītājs Ingus Kostants piedāvāja jauniešiem iespēju tīrīt zivis un piepalīdzēja tās nožāvēt, savukārt pie Svētupes kopā ar zvejnieku Nikolaju Koluškinu un viņa dzīvesbiedri Inesi varēja grilēt tikko ķertus nēģus, ko lielākā daļa darīja pirmo reizi. Vairākumam arī labi garšoja pašu gatavotā zivju zupa. Ciemojoties pie piekrastes zvejniekiem "Vējavās", jaunieši redzēja tādu izzūdošu dabas parādību kā vēžus, kā arī uzzināja, kā senāk gāja jūrā un kādus zvejas rīkus izmantoja.

Skolēni apgūst zivju sagatavošanu

Nometnē "Lapmežciema reņģe" dalībnieki nostiprināja zināšanas par Latvijas zivīm, brauca jūrā zvejot, gatavoja zivis, iepazina zvejošanas tradīcijas zvejnieku sētā "Dieniņas" u. c.

Meistarklases Ragaciema zivju restorānā "Bermudas" dalībnieki nodēvēja par izcilām. Jaunieši profesionālu pavāru vadībā vispirms zivis iztīrīja un pēc tam pagatavoja uzkodu no reņģēm, bet pamatēdienu no mencas. Gatavo ēdienu, skaisti servētu, jaunieši pasniedza zālē citiem nometnes dalībniekiem. Tā visi iejutās gan virtuves strādnieka, gan pavāra, gan viesmīļa lomā. Jaunieši uzzināja arī par zivju produktu uzturvērtību.

Jāpiebilst, ka nometnēm kļūstot aizvien populārākām, rīkotājiem bija jādomā, kā izraudzīties pašus motivētākos dalībniekus. Kandidātiem bija jāpalauza galvas, atbildot uz jautājumiem, kādas ir apkaimes būtiskākās problēmas un iespējas tās risināt, bija jānosauc Baltijas jūrā dzīvojošās zivis un jāpamato sava vēlme piedalīties nometnē. Ieva Vītola no "Partnerības laukiem un jūrai" stāsta, ka skolēni minējuši gan ceļu stāvokli, gan atkritumu apsaimniekošanu, gan brīvā laika pavadīšanu, rosinājuši rīkot talkas un pauduši apņēmību pašiem iet un aprunāties ar pašvaldības speciālistiem. Ilze Turka, "Partnerības laukiem un jūrai" valdes priekšsēdētāja, uzsver, ka nometnes tik labi izdevušās arī tādēļ, ka tajās piedalījās tie bērni, kuri to patiešām gribēja.

▶ 7. lpp.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov.,
LV-3018, tālr. 63050220, admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS

Zivju Lapa
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS Nr. 3 (45) 2019. g. septembris

WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS

◀ 6. lpp.

Vai zivis tagad garšo labāk?

Tas ir viens no galvenajam jautājumiem projekta noslēgumā. Andris Laukšteins, z/s "Zvīņas L" īpašnieks, uzteicot bērnus, kas labi pazīst zivis, skumīgi secina, ka jaunā paaudze zivis tomēr neēd. "Laikam jau meklē vienkāršāko. Burgers ir populārs, to reklamē, un vecāki uzskata, ka tā var bērnu palutināt. Ar zivi ir jāķēpājas, lai to pagatavotu. Lai kļūtu par zvejnieku, no bērna kājas pie tā jāradina. Ar ēšanu ir tāpat. Taisnība, vietējās zivis kļūst aizvien dārgākas, jo zivju kļūst mazāk un mazāk." Airita Mūrniece no zivju restorāna "Bermudas" ir visai līdzīgās domās: "Nebūtu pareizi teikt, ka bērni zivis neēd. Vecāki tās negatavo, un vieglāk ir veikalā nopirkt gaļu. Zivis ir jāiemācās pagatavot."

Projektā iesaistītie pieaugušie uzsver visās nometnēs vēroto – dažu dienu laikā daudzi zivju neēdāji mainījuši attieksmi, taisnība, kāds varbūt pat īsti to neapzinoties... Tā biedrības "Jūrkante" koordinatore Dzintra Eizenberga ar smaidu atceras nometnes sākumā ar izbailēm izdvestos jautājumus "Vai tiešām zivju zupa būs jāēd?" un vēlāk iztukšoto zupas katlu pie Salacgrīvas zvejnieka Andra Skujas. Tādi paši vērojumi ir zvejnieka Nikolaja Koluškina dzīvesbiedrei Inesei un Salacgrīvas zivju pārstrādātājam Armandam Belasikam.

Līdzīgs stāsts ir par zivju ķidāšanu un pagatavošanu. Airita un Gatis Mūrnieki dalās savos vērojumos meistarklasēs restorānā "Bermudas": "Sākumā kāds arī negribēja zivis tīrīt, bet beigās pat tīrīja bez cimdiem, saprotot, ka tā ir vieglāk. Lielai daļai jau tēvs vai vectēvs iet jūrā, bet bija arī tādi, kas teica, ka zivis neēdīs. Pateicām, ka top *fish and chips*, mūsdienīgs ēdiens, kā tādu neēdīsi! Parādījām arī, ka rokas pēc zivs gatavošanas ar citrona palīdzību var nomazgāt, tās ir tīras un nesmird."

Madars Eizenbergs, Salacgrīvas vidusskolas 4. klases skolēns, kurš piedalījies nometnē Mazirbē un Vecmuižā (Salacgrīvā), jūrā jau braucis kopā ar vecākiem, ar prieku atceras dažādas sacensības. Butes gan neesot izdevies nomakšķerēt, toties laimējies atrast piecus dzintara gabaliņus Mazirbes jūrmalā. Nometņu laikā arī izdevies labi sadraudzēties ar citiem bērniem.

Turpinājums

Projekts "Ēdīsim Latvijas zivis!" vēl īsti nav noslēdzies, jo top īsfilmas "Zvejniecība un zivju apstrāde – bizness, darbs, hobijs, dzīvesveids" izrādīšanai sabiedriskās vietās visās partneru teritorijās, bet jau tagad droši var teikt, ka projekts devis ierosmi turpinājumam. Tā nav tikai jauna garšas pieredze un iegūtas zināšanas, vecāku un skolotāju atzinīgas atsauksmes un pašu bērnu jaunas draudzības. Gatis Mūrnieks uzsver, ka restorānā bērni ieraudzīja otru pusi – kā ēdiens top. Nākamreiz nevienā kafejnīcā viņi vairs neuztrauksies, kāpēc uzreiz nenes ēdienu, jo zinās, ka tas ir jāpagatavo un tam vajag laiku. Bija tādi, kas pēc meistarklasēm teica: "Kad es izaugšu, man arī būs zivju restorāns pie jūras. Es gribu kļūt par pavāru."

Vēl iepriecinošāk ir tas, ka tieši meistarklases "Bermudās", kā stāsta Ilze Turka, ierosināja jaunu projektu jauniešu karjeras izglītībā. Proti, zivju restorānā iespējams apgūt četru profesiju – virtuves strādnieka, pavāra, viesmīļa un bārmeņa – pamatus. Novada skolotāji ar prieku atsaukušies, un tā tapa jauns starptautisks sadarbības projekts "Karjerizglītība – atbildība par savu un valsts nākotni", kurā iesaistīta "Partnerība laukiem un jūrai", "Ropažu Garkalnes partnerība", "Lauku partnerību Lielupe" un Somijas partnerība "Suupohja". Tas palīdzēs skolēniem saprast savas iespējas nākotnes darba tirgū. Bet pats galvenais – krietni vairāk bērnu un jauniešu tagad labprāt ēdīs zivis. ZL

Alnis Auziņš,
biedrības "Ziemeļkurzemes biznesa asociācija" sabiedrisko attiecību speciālists

RECEPTE

REŅĢES DZIDRAJĀ ŽELEJĀ

Piekrastē zivis gatavo pēc izjūtām, atkarībā no tā, cik daudz un kas trāpījies tīklos. Tādēļ šajā receptē, kas nākusi no Rojas Jūras zvejniecības muzeja krājumiem, sastāvdaļām nav mērvienību.

Sastāvdaļas:
- Reņģu filejas,
- Plānās ripiņās sagriezts sīpols,
- Sāls, pipari, cukurs, etiķis, uzbriedināts želatīns, eļļa cepšanai.

Iztīra reņģes, ar nazi izgriež asaku. Tikko no jūras nākušām reņģēm to izdarīt nebūs viegli, labāk, ja iztīrītas reņģes diennakti pastāv ledusskapī. Filejas apsāla, apviļā miltos un apcep uz pannas eļļā zeltaini brūnas. Tad ķeras pie marinādes gatavošanas: plāni sagrieztās sīpolu ripiņas aplej ar verdošu ūdeni, ļauj mazu brītiņu pastāvēt, tad pievieno sāli, etiķi, cukuru – visu pēc garšas, pievieno želatīnu. Parasti uz litru ūdens ņem 120 ml 9% etiķa, 3 ēdamkarotes cukura un 2 ēdamkarotes sāls. Galvenais, lai marināde sanāktu diezgan pikanta. Trauciņa apakšā lej dzidro marinādi, kārto reņģes, atkal marinādi. Tā visu kārtām, kamēr trauciņš pilns. Pa virsu uzlej vēl marinādi. Liek ledusskapī, lai saželē. ZL

Recepte un foto:
Iveta Tomsone, LLKC Apgāda vadītāja

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs,
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov.,
LV-3018, tālr. 63050220, admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv

Zivju Lapa
Nr. 3 (45) 2019. g. septembris
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra INFORMATĪVAIS IZDEVUMS

LAD INFORMĀCIJA

AKTUĀLĀS PROJEKTU KĀRTAS

Lauku atbalsta dienests informē par aktuālajām projektu kārtām zivsaimniecībā.

Inovācijas

Pasākuma mērķi ir:

• inovācija zvejniecībā un zivju, vēžveidīgo un mīkstmiešu apstrādē, izstrādājot ieviešanai jaunus vai ievērojami uzlabotus produktus, aprīkojumu, procesus vai metodes;

• inovācija akvakultūrā, tajā skaitā akvakultūras produkcijas apstrādē, izstrādājot ieviešanai jaunus vai ievērojami uzlabotus produktus vai procesus, lai ieviestu jaunas akvakultūras sugas ar labu tirgus potenciālu, tostarp izpētot inovatīvo produktu vai procesu tehniskās vai ekonomiskās īstenošanas iespējas.

Projektu iesniegumu sestās kārtas kopējais publiskais finansējums:

1. prioritātē "Veicināt videi ilgtspējīgu, resursu ziņā efektīvu, inovatīvu, konkurētspējīgu un uz zināšanām balstītu zvejniecību" – 2 925 812 eiro.

2. prioritātē "Veicināt videi ilgtspējīgu, resursu ziņā efektīvu, inovatīvu, konkurētspējīgu un uz zināšanām balstītu akvakultūru" – 5 707 111 eiro.

Kārta atvērta: 20.08.2019. –20.12.2019.

Finansējuma ierobežojums: 400 000.

Zvejas un akvakultūras produktu apstrāde

Pasākuma mērķis ir sekmēt ieguldījumus zvejas un akvakultūras produktu apstrādes sektorā.

Pasākumā atbalsta ieguldījumus zvejas un akvakultūras produktu apstrādē, kas:

• veicina enerģijas taupīšanu vai mazina ietekmi uz vidi;

• uzlabo drošības, higiēnas, veselības un darba apstākļus;

• atbalsta tādu komerciālu zivju nozvejas apstrādi, kuras nevar būt paredzētas lietošanai pārtikā;

• attiecas uz galvenajās apstrādes darbībās radušos blakusproduktu apstrādi;

• attiecas uz bioloģiskās akvakultūras produktu apstrādi saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 834/2007 6. un 7. pantu;

• kuru rezultātā rodas jauni vai uzlaboti produkti, jauni vai uzlaboti procesi vai jaunas vai uzlabotas pārvaldības un organizācijas sistēmas.

Pieejamais finansējums: 8 000 000.

Finansējuma ierobežojums: 6 000 000.

Kārta atvērta: 20.08.2019.-20.12.2019.

Zvejas flotes modernizācija

Pasākuma "Zvejas flotes modernizācija" ietvaros ir atbalstāmi šādi apakšpasākumi:

• "Veselība un drošība" – zvejnieku higiēnas, veselības, drošības un darba apstākļu uzlabošanai;

• "Zvejas ietekmes uz jūras vidi ierobežošana un zvejas pielāgošana sugu aizsardzībai" – zvejas rīku selektivitātes uzlabošanai attiecībā uz zivju izmēru vai sugu, izmetumu izskaušanai vai nevēlamās nozvejas apstrādei, vai zvejas rīku un nozvejas pasargāšanai no aizsargājamiem zīdītājiem un putniem.

Projektu iesniegumu sestās kārtas kopējais pieejamais publiskais finansējums:

• apakšpasākumā "Veselība un drošība" ir 217 815 eiro,

• apakšpasākumā "Zvejas ietekmes uz jūras vidi ierobežošana un zvejas pielāgošana sugu aizsardzībai" ir 200 000 eiro.

Pretendents ir Eiropas Savienībā reģistrēta zvejas kuģa īpašnieks.

Pieejamais finansējums: 217 815 un 200 000 eiro.

Kārta atvērta: 20.08.2019. –20.12.2019.

Vairāk informācijas: www.lad.gov.lv. ZL

Zivju Lapa
SAGATAVOTA
Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra Apgādā
Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018
tālr.: 63050220
Iespiests SIA "IBC Print Baltic"
Citējot un/vai pārpublicējot izdevuma "Zivju Lapa" rakstus, atsauce obligāta. Pārpublicēšanai jāsaņem Apgāda rakstiska atļauja.

Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs, Rīgas iela 34, Ozolnieki, Ozolnieku pag., Ozolnieku nov., LV-3018, tālr. 63050220, admin@llkc.lv, zivjutikls@llkc.lv
WWW.LLKC.LV
WWW.LAUKUTIKLS.LV/ZIVJUTIKLS

NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2020
EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonds
ZIVSAIMNIECĪBAS TĪKLS